

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	15
Η δομή του βιβλίου	17
Τρόποι χρήσης του βιβλίου	20
Για τη χρήση της γλώσσας	21
Ευχαριστίες	21

ΜΕΡΟΣ Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Η κοινωνική έρευνα ως επιστημονική πρακτική.....	25
1.1 Τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής έρευνας.....	26
1.2 Η διάκριση μεταξύ ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας	30
2. Επιστημολογικά και οντολογικά θεμέλια της ποιοτικής έρευνας	35
2.1 Η θεμελίωση της ποιοτικής έρευνας στην ερμηνευτική φιλοσοφική παράδοση: Οντολογικές και επιστημολογικές παραδοχές	36
2.1.1 Η κατανοητική θεώρηση (Interpretivism)	40
2.1.2 Η φιλοσοφική ερμηνευτική (Philosophical Hermeneutics).....	46
2.1.3 Ο κοινωνικός κονστρουξιονισμός	50
2.2 Συγκλίσεις και αποκλίσεις εντός του ερμηνευτικού παραδείγματος.....	60
2.3 Η πρόταση του μεθοδολογικού πλουραλισμού.....	68
3. Αρχές και χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας.....	75
3.1 Οι θεμελιώδεις αρχές της ποιοτικής έρευνας.....	76
3.2 Τα χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας.....	81
4. Ο ρόλος της θεωρίας στην ποιοτική έρευνα.....	87
4.1 Η πρόταση του επαγωγισμού και η θέση περί της θεωρητικής αποκαταληψίας	88
4.2 Η απαγωγική λογική.....	95
4.3. Η διάρθρωση της ερευνητικής διαδικασίας στην ποιοτική έρευνα	101

ΜΕΡΟΣ Β. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5. Ο ερευνητικός σχεδιασμός στην ποιοτική έρευνα	109
6. Από το ερευνητικό πρόβλημα στα ερευνητικά ερωτήματα	117
6.1 Ο εντοπισμός του ερευνητικού προβλήματος	118
6.2 Η διατύπωση του ερευνητικού σκοπού	121
6.3 Κατασκευάζοντας το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο	122
6.3.1 Οι λειτουργίες της βιβλιογραφικής επισκόπησης στην ποιοτική έρευνα	123
6.3.2 Οι δύο άξονες της βιβλιογραφικής επισκόπησης	125
6.3.3 Άλλες πηγές εμπλουτισμού του γνωστικού υποβάθρου.....	128
6.4 Η διαμόρφωση των ερευνητικών ερωτημάτων.....	128
6.4.1 Τύποι ερευνητικών ερωτημάτων στην ποιοτική έρευνα.....	130
7. Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στην ποιοτική έρευνα	143
7.1. Από τις ηθικά αθέμιτες ερευνητικές πρακτικές στους κώδικες ηθικής και δεοντολογίας	144
7.2. Η στάση ηθικής ακεραιότητας του κοινωνικού ερευνητή	150
7.3 Κατευθυντήριες αρχές ηθικής και δεοντολογίας της κοινωνικής έρευνας.....	153
7.4 Η κριτική στα συμβατικά κριτήρια ηθικής και δεοντολογίας.....	160
7.5 Μια εναλλακτική πρόταση: Η ενεργοποίηση της ηθικής αναστοχαστικότητας.....	170
7.6 Η ηθική αναστοχαστικότητα στην ερευνητική πράξη.....	173
8. Προετοιμασία και είσοδος στο πεδίο	179
8.1 Η πρόσβαση στο πεδίο	180
8.2 Πρακτικός προγραμματισμός για την είσοδο στο πεδίο	184
9. Δειγματοληπτικές στρατηγικές στην ποιοτική έρευνα	189
9.1 Η ποιοτική δειγματοληψία και η λογική της σκόπιμης επιλογής περιπτώσεων	190
9.2 Κριτήρια οργάνωσης των δειγματοληπτικών επιλογών	193
9.3 Πληροφόρηση, πρόσβαση και προσέλκυση συμμετεχόντων	195
9.4 Μέγεθος του δείγματος και τερματισμός αναζήτησης περιπτώσεων	199
9.5 Από τη δειγματοληπτική στρατηγική στις επιμέρους αποφάσεις	201
9.6 Αναλυτική παρουσίαση επιλεγμένων δειγματοληπτικών στρατηγικών	203
9.6.1 Η στρατηγική της θεωρητικής δειγματοληψίας	203
9.6.2 Η δειγματοληψία της τυπικής περίπτωσης	207
9.6.3 Η δειγματοληψία της ακραίας ή αποκλίνουσας περίπτωσης	209

ΜΕΡΟΣ Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

10. Η συμμετοχική παρατήρηση	219
10.1 Η παρατήρηση ως ερευνητική μέθοδος.....	221
10.2 Οι διαφορετικοί τύποι παρατήρησης	225
10.2.1 Τύποι παρατήρησης ανάλογα με τον βαθμό συμμετοχής του ερευνητή	226
10.2.2 Τύποι παρατήρησης με βάση τον βαθμό δόμησης της διαδικασίας.....	232
10.3 Οργανώνοντας την παρατήρηση.....	233
10.4 «Σημειώσεις πεδίου» και μέσα καταγραφής	240
10.5 Η ολοκλήρωση της παρατήρησης	242
10.6 Ο ερευνητής στο πεδίο ως «επαγγελματίας ξένος»	243
11. Η συνέντευξη	249
11.1 Η συνέντευξη ως ερευνητική μέθοδος	250
11.2 Η συνέντευξη στην ποιοτική έρευνα	252
11.3 Διαφορετικοί τύποι της συνέντευξης.....	255
11.3.1 Προσεγγίσεις της συνέντευξης ανάλογα με το επιστημολογικό πλαίσιο.....	255
11.3.2 Διαφορετικοί τύποι της ποιοτικής συνέντευξης ανάλογα με τη στάση του συνεντευκτή	257
11.3.3 Οι διαφορετικές μορφές ποιοτικής συνέντευξης ανάλογα με τα μέσα και τις συνθήκες διεξαγωγής της.....	258
11.3.4 Οι διαφορετικοί τύποι της συνέντευξης ανάλογα με τον βαθμό δόμησης της διαδικασίας.....	264
11.4 Η ημιδομημένη συνέντευξη.....	266
11.4.1 Η διαμόρφωση του οδηγού συνέντευξης	267
11.4.2 Τα είδη των ερωτήσεων της συνέντευξης.....	272
11.4.3 Η διάρθρωση του οδηγού συνέντευξης	275
11.5 Η βιογραφική αφηγηματική συνέντευξη.....	282
11.5.1 Η προεργασία για τη διεξαγωγή μιας βιογραφικής αφηγηματικής συνέντευξης	283
11.5.2 Η διαδικασία της βιογραφικής αφηγηματικής συνέντευξης.....	288
11.5.3 Ο ρόλος του συνεντευκτή και η διαχείριση της αλληλεπίδρασης.....	290
11.6 Ζητήματα που αφορούν τη διεξαγωγή της συνέντευξης	294
11.7 Η τεκμηρίωση της συνέντευξης.....	302
11.8 Η διαδικασία της μεταγραφής.....	302
12. Οι ομάδες εστίασης (focus groups)	309
12.1 Οι ομάδες εστίασης ως μέθοδος παραγωγής ποιοτικών δεδομένων	310

12 Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

12.2	Διαφορετικοί τύποι διάδρασης: Συμπληρωματική και αντιπαραθετική διάδραση.....	318
12.3	Σύνθεση και μέγεθος της ομάδας	319
12.4	Αριθμός των ομάδων εστίασης.....	320
12.5	Προετοιμάζοντας μια ομάδα εστίασης.....	321
12.6	Ο ρόλος του συντονιστή στις ομάδες εστίασης.....	324
12.7	Ομάδες εστίασης με τη χρήση διαδικτύου	325
12.8	Ηθικοπολιτικά ζητήματα κατά τη διεξαγωγή των ομάδων εστίασης.....	326
13.	Τα τεκμήρια ως δεδομένα της ποιοτικής έρευνας.....	333
13.1	Από τα παραγόμενα δεδομένα στα τεκμήρια.....	334
13.2	Κατηγορίες τεκμηρίων και ερευνητικές δυνατότητες.....	336
13.2.1	Προσωπικά τεκμήρια	336
13.2.2	Επίσημα τεκμήρια κρατικής ή ιδιωτικής προέλευσης	341
13.2.3	Υλικό από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τις τέχνες.....	342
13.2.4	Διαδικτυακά τεκμήρια	344
13.3	Πρακτικά ζητήματα και αναλυτικές προκλήσεις στην αξιοποίηση των τεκμηρίων	346

ΜΕΡΟΣ Δ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

14.	Η ποιοτική ανάλυση ως διαδικασία: Κρίσιμες επιλογές, διλήμματα και αναλυτικές κατευθύνσεις	353
14.1	Η λογική της ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων	354
14.2	Επιλογές και διλήμματα στην ποιοτική ανάλυση	357
14.2.1	Η διάκριση μεταξύ ρεαλιστικής/ουσιολογικής, φαινομενολογικής και κονστρουξιονιστικής οπτικής.....	357
14.2.2	Τρόποι εμπλοκής της θεωρίας στην ανάλυση: Παραγωγή, επαγωγή, απαγωγή.....	358
14.2.3	Ολιστική ή διατμηματική προσέγγιση της περίπτωσης	359
14.2.4	Διαφορετικά επίπεδα ανάλυσης: Περιεχόμενο – μορφή/δομή – πλαίσιο	360
14.2.5	Κυριολεκτική, ερμηνευτική ή αναστοχαστική ανάγνωση των δεδομένων	361
14.3	Τρεις αναλυτικές προτάσεις ως απαντήσεις στα κοινά διλήμματα	362
15.	Η Αναστοχαστική Θεματική Ανάλυση.....	369
15.1	Εισαγωγή.....	370
15.2	Η διαδικασία της Αναστοχαστικής Θεματικής Ανάλυσης.....	372
15.2.1	Εξοικείωση με τα δεδομένα.....	372
15.2.2	Κωδικοποίηση	381

15.2.3	Από τους κωδικούς στα θέματα.....	389
15.2.4	Συγγραφή και παρουσίαση της ανάλυσης.....	412
16.	Εμπειρικά Θεμελιωμένη Θεωρία: Λογική και στάδια	
	ανάλυσης	419
16.1	Εισαγωγή.....	420
16.2	Από τα δεδομένα στις κατηγορίες: Η κωδικοποίηση ως εννοιολόγηση.....	424
16.3	Τα τρία στάδια της διαδικασίας κωδικοποίησης κατά τους Strauss και Corbin.....	427
	16.3.1 Ανοικτή κωδικοποίηση.....	427
	16.3.2 Κατ' άξονα κωδικοποίηση	442
	16.3.3 Επιλεκτική κωδικοποίηση	448
16.4.	Η σύνταξη των υπομνημάτων	454
16.5	Η συγγραφή της ερευνητικής έκθεσης	458
16.6	Ουσιαστικές και τυπικές θεωρίες	459
17.	Η ερμηνευτική ανακατασκευή βιογραφικών αφηγήσεων:	
	Αφηγηματική ανάλυση	467
17.1	Εισαγωγή.....	468
17.2	Οι βιογραφικές κατασκευές και οι λειτουργίες τους στις κοινωνίες της ύστερης νεωτερικότητας.....	468
17.3	Τα χαρακτηριστικά των βιογραφικών αφηγήσεων – Μεθοδολογικές συνεπαγωγές	474
	17.3.1 Χρονική ακολουθία.....	475
	17.3.2 Πλοκή.....	477
	17.3.3 Προθετικότητα και «τοποθετήσεις».....	485
	17.3.4 Η διττή χρονική οπτική της αφήγησης.....	492
	17.3.5 Τα διαφορετικά κειμενικά είδη και οι λειτουργίες τους.....	494
	17.3.6 Η βιογραφική αφήγηση ως επικοινωνιακή και επιτελεστική διαδικασία	498
	17.3.7 Τα συναισθήματα στην αφήγηση	502
17.4	Η διαδικασία της βιογραφικής αφηγηματικής ανάλυσης.....	503
	17.4.1 Κεντρικές μεθοδολογικές αρχές της βιογραφικής αφηγηματικής ανάλυσης.....	503
	17.4.2 Τα βήματα της βιογραφικής αφηγηματικής ανάλυσης.....	505
17.5	Κατακλείδα	526
18.	Η συγγραφή και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων μιας ποιοτικής	
	μελέτης	533
18.1.	Η συγγραφή μιας επιστημονικής έκθεσης.....	534
18.2	Η προφορική ανακοίνωση.....	539

ΜΕΡΟΣ Ε. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

19. Τύποι γενίκευσης στην ποιοτική έρευνα	545
19.1 Το ζήτημα της γενίκευσης στην ποιοτική έρευνα	546
19.1.1. Η θεωρητική γενίκευση αντί της εμπειρικής (J. Mason)	547
19.1.2. Αντιπροσωπευτική, συνεπαγόμενη και θεωρητική γενίκευση (Lewis και Ritchie).....	548
19.1.3. Μετριασμένες γενικεύσεις (M. Williams και G. Payne).....	553
20. Κριτήρια ποιότητας και ελέγχου της ερευνητικής διαδικασίας	559
20.1 Τα συμβατικά κριτήρια ποιότητας στην ποσοτική έρευνα	560
20.2 Τα κριτήρια ελέγχου ποιότητας στην ποιοτική έρευνα	562
20.2.1 Τα κριτήρια ποιότητας ανάλογα με την επιστημολογική προσέγγιση.....	570
21. Η δευτερογενής ανάλυση ποιοτικών δεδομένων	575
21.1 Ορισμοί και ιστορική αναφορά.....	576
21.2 Ενστάσεις, επιφυλάξεις και ο αντίλογος.....	580
21.2.1 Επιστημολογικά ζητήματα	580
21.2.2 Ζητήματα ερευνητικής ηθικής και δεοντολογίας	587
21.3 Οφέλη από την επαναχρησιμοποίηση και τη δευτερογενή ανάλυση ποιοτικών δεδομένων	592
<i>Επίλογος</i>	597
<i>Βιβλιογραφία</i>	603
<i>Επίμετρο</i>	625
<i>Παραρτήματα</i>	709